

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1ObdoV/14/2014
Identifikačné číslo spisu:	6007201265
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6007201265.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: „Ing. Ladislava Kokavca, J. Várgu 16, 984 01 Lučenec, správca úpadcu Investičný fond PSIPS, a. s. „v likvidácii“, so sídlom Rudlovská cesta 85, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 30 230 217 (predtým Investičný fond PSIPS, a. s. „v likvidácii“, Rudlovská cesta 85, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 30 230 217), proti žalovaným: 1/ Olive Naništovej, Limbová č. 3058/20, 010 07 Žilina - Solinky, zastúpenej: Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, so sídlom Západný rad 39, 811 04 Bratislava, 2/ Privatbanka, a. s., so sídlom Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, IČO: 31 634 419, o zaplatenie 255 534,28 Eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. marca 2014, č. k. 5 Obo 32/2013-537 a 5 Obo 33/2013-537, takto

rozhodol:

Dovolací súd dovolanie žalovanej 1/ proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. marca 2014, č. k. 5 Obo 32/2013-537 v časti jeho potvrdzujúceho výroku v istine pohľadávky o d m i e t a .

V časti jeho potvrdzujúceho výroku čo do úroku z omeškania vo výške 6% p. a. od 7. decembra 2005 do zaplatenia, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. marca 2014, č. k. 5 Obo 32/2013-537 z r u š u j e a vec v tejto časti vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolací súd dovolanie žalovanej 1/ proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. marca 2014, č. k. 5 Obo 33/2013-537 o d m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 18. 02. 2013, č. k. 34Cbi/31/2009-Pú-453 zaviazal žalovanú 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 68 281,70 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 6% p. a. od 07. 12. 2005 do zaplatenia. Vo zvyšku žalobu voči žalovanej 1/ zamietol. Voči žalovanému 2/ žalobu zamietol.

V odôvodnení uviedol, že predmetom konania je žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody, ktorý uplatnil žalobou zo dňa 18. 09. 2006, ktorou sa domáhal voči žalovanej 1/ zaplatenia sumy 5 681 092,34 Sk (188 577,72 Eur) spolu s úrokom z omeškania vo výške 6% p. a. od 07. 12. 2005 do zaplatenia a sumy 2 017 133,29 Sk (66 956,56 Eur) spolu s úrokom z omeškania vo výške 6% p. a. za obdobie od

07. 12. 2005 do zaplattenia a náhrady trov konania.

Súd prvého stupňa uznesením zo dňa 13. 01. 2009, č. k. 34Nccb/21/2007 vyhovel návrhu žalobcu, pripustil zmenu žaloby a pristúpenie žalovaného 2/ do konania.

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14. 04. 2000, sp. zn. 51-24K/83/00 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka Investičný fond PSIPS, a. s., Banská Bystrica a za správcu konkurznej podstaty ustanovený JUDr. Miroslav Hábera. Opatrením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 16. 09. 2004, č. k. 51-24K/83/00-1049 bola ustanovená JUDr. Olívia Naništová za osobitnú správkyniu konkurznej podstaty pre odbory správy - správa a vymáhanie pohľadávok proti podstate - evidencia a oceňovanie majetku v konkurznej podstate - vedenie účtovníctva - zabezpečovanie financovania konkurznej podstaty, úhrada pohľadávok proti podstate, výdavkov konkurznej podstaty, zabezpečovanie a vyradenie registratúrnych záznamov, vrátane archivačných služieb a správa archívu. Zároveň súd určil, že osobitná správkynia preberá výlučné dispozičné práva ku všetkým účtom v bankách, na ktorých boli, sú alebo budú sústredené peňažné prostriedky zahrnuté do konkurznej podstaty, získané z jej spešazenia alebo inou činnosťou, vrátane všetkých oprávnení, ktoré sa týkajú určenia, alebo zmien podpisového vzoru. Predmetné opatrenie bolo rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. 02. 2006, č. k. 6M Obdo/4/2005 zrušené.

Žalovaná 1/ dňa 27. 05. 2005 so žalovaným 2/ podpísala Rámcovú zmluvu o zriaďovaní štruktúrovaných nadlimitných termínovaných vkladov (ďalej len „ŠNTV“), predmetom ktorej bola dohoda zmluvných strán o zriaďovaných štruktúrovaných nadlimitných termínovaných vkladoch v banke pre klienta na základe akceptácie bankou navrhnutých podmienok vkladu, a to spôsobom ustanoveným v tejto zmluve. Konfirmácia zo dňa 06. 06. 2005 potvrdila, že žalovaná 1/ na ŠNTV sústredila peňažné prostriedky patriace do konkurznej podstaty úpadcu, pričom deň splatnosti termínovaného vkladu bol stanovený na 01. 06. 2007, to znamená, že viazanosť vkladu bola dohodnutá na 2 roky. Banka garantovala ku dňu splatnosti vkladu len istinu vloženého vkladu a úrokový výnos 0,16% p. a., teda celkovo garantovaná suma v deň splatnosti by predstavovala sumu 160 361 520,-- Sk (5 323 027,28 Eur), a to za predpokladu, že počas trvania termínovaného vkladu nedôjde k predčasnemu ukončeniu ŠNTV. Za predčasné ukončenie ŠNTV musí klient banke zaplatiť sankciu, v takom prípade banka negarantuje ani minimálnu vyplatenú sumu.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 16. 11. 2005, č. k. 51-24K/83/00-1704 zrušil konkurz vyhlásený na majetok úpadcu, v ktorom uviedol, že toto uznesenie je vykonateľné až po jeho právoplatnosti. Predmetné uznesenie bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 06. 02. 2006, č. k. 6 Obo 16/2006 zrušené.

Žalovaná 1/ dňa 07.12.2005 predčasne ukončila so žalovaným 2/ zmluvu o ŠNTV (pričom banke musela zaplatiť sankciu za predčasné ukončenie 5 681 092,34 Sk), a uzatvorila s ním novú konfirmáciu s vkladom 154 280 000,-- Sk pri úrokovej sadzbe 2,9% a so splatnosťou 07. 12. 2006, kedy bola na bežný účet úpadcu prevedená suma 157 908 000,- Sk (istina 154 280 000,-- Sk, úroky 3 624 038,-- Sk mínus daň 850 082,-- Sk).

Predmetnú vec súd prvého stupňa posúdil podľa ust. § 8 ods. 2, § 9 ods. 1 a § 33 ods. 1 písm. d/ ZKV, ust. § 107 ods. 1, § 420 ods. 1 a § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a ust. § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka a dospel k záveru, že porušením povinnosti, vznikom škody a zavinením žalovanej 1/ boli splnené všetky predpoklady vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za škodu.

V odôvodnení súd prvého stupňa uviedol, že je nesporné, že žalovaná 1/ ako osobitná správkynia konkurznej podstaty mala oprávnenie vložiť finančné prostriedky úpadcu na účet v banke s tým, že výber takéhoto finančného produktu bol ponechaný na ňu. Za nespornú považoval skutočnosť, že žalovaná 1/ uzatvorila dňa 27. 05. 2005 so žalovaným 2/ Rámcovú zmluvu o zriaďovaní štruktúrovaných nadlimitných termínovaných vkladov a dňa 06. 06. 2005 uzatvorila so žalovaným 2/ Štruktúrovaný nadlimitný termínovaný vklad. Súd neuveril tvrdeniu žalovanej 1/ o tom, že o sankcii za

predčasné ukončenie vkladu vo výške 3,60% z predčasne ukončenej časti vkladu nevedela, pretože táto skutočnosť je jasná a zrejmä aj z Konfirmácie uzavretej dňa 06. 06. 2005. Ďalej konštatoval, že predčasným ukončením ŠNTV žalovanou 1/, bola oprávnené v súlade s konfirmáciou, uplatnená žalovaným 2/ sankcia za predčasné ukončenie vkladu vo výške 5 681 092,34 Sk (188 577,72 Eur).

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní dospel k názoru, že zo strany žalovanej 1/ boli splnené všetky predpoklady vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za škodu podľa ust. § 420 Občianskeho zákonníka. Za porušenie právnej povinnosti zo strany žalovanej 1/ súd prvého stupňa považoval tú skutočnosť, že zriadila u žalovaného 2/ termínovaný vklad, ktorého predčasným ukončením hrozila vysoká sankcia, už aj s poukazom na objem vložených finančných prostriedkov. V danom prípade predčasné ukončenie štruktúrovaného nadlimitného termínovaného vkladu malo za následok vznik škody na majetku patriacom do konkurznej podstaty úpadcu, a to vo výške 5 681 092,34 Sk (188 577,72 Eur), pričom zriadenie termínovaného vkladu s možnosťou vysokej sankcie a jeho následné predčasné zrušenie, malo za následok vznik povinnosti zaplatiť žalovanému 2/ sankciu, čím konkurznej podstate úpadcu vznikla škoda v priamej príčinnej súvislosti s takýmto konaním žalovanej 1/. Ohľadne zavinenia súd prvého stupňa uviedol, že žalovaná 1/ sama predmetný produkt vybrala, tak rámcovú zmluvu, ako aj konfirmácie so žalovaným 2/ podpísala. V zmysle uvedených skutočností dospel súd prvého stupňa k záveru, že predpoklady pre vznik škody zo strany žalovanej 1/ sú dané. Napriek tomu vzal do úvahy skutočnosť, že žalovaná 1/ po zrušení predmetného termínovaného vkladu hneď dňa 07. 12. 2005 uzatvorila so žalovaným 2/ nadlimitný termínovaný vklad potvrdený konfirmáciou, kde vložila istinu vo výške 154 280 000,-- Sk (5 121 157,80 Eur) s úrokovou sadzbou 2,9 % p. a., splatný dňom 07. 12. 2006. K tomuto dňu boli na účet úpadcu prevedené kreditné úroky vo výške 3 624 038,-- Sk, ktoré súd následne odpočítal od žalovanej sumy 5 681 092,34 Sk a dospel k záveru, že škoda, ktorú žalovaná 1/ žalobcovi spôsobila, je vo výške 2 057 054,34 Sk (68 281,70 Eur). Z toho dôvodu súd prvého stupňa zaviazal žalovanú 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 68 281,70 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 6% p. a. od 07. 12. 2005 do zaplatenia.

V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa ďalej uviedol, že na dobu, odkedy plynie premlčacia doba, aplikoval ust. § 391 Obchodného zákonníka a mal za to, že premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia začala v danom prípade plynúť odo dňa, kedy právo vzniklo, čo bolo dňom 07. 12. 2005, t. j. od tohto dňa sa mohlo uplatniť aj na súde. Na dĺžku premlčacej doby súd aplikoval ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka (vzťah žalovanej 1/ a žalovaného 2/ neposudzoval ako vzťah medzi podnikateľmi), to znamená, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčalo dňom 07. 12. 2007. Keďže žalobca rozšíril svoj návrh o žalovaného 2/ až 04. 12. 2008, učinil tak po uplynutí premlčacej doby, a z toho dôvodu súd žalobu voči žalovanému 2/ zamietol v celom rozsahu.

Na odvolanie žalovanej 1/ Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, napadnutým rozsudkom zo dňa 20. 03. 2014, č. k. 5 Obo 132/2013-537, č. k. 5 Obo 33/2013 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. 02. 2013, č. k. 34Cbi/31/2009-453, v časti, ktorou bola žalovaná 1/ zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu 68 281,70 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 6% p. a. od 07. 12. 2005 do zaplatenia, ďalej potvrdil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28. 06. 2013, č. k. 34Cbi/31/2009, vo zvyšku odvolanie žalovanej 1/ odmietol.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že odvolanie žalovanej 1/, smerujúce proti časti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorou bola žaloba voči žalovanému 2/ zamietnutá, vyhodnotil ako odvolanie podané osobou na to neoprávnenou, a z toho dôvodu ho podľa ust. § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p. odmietol.

K námietke žalovanej 1/, že v zmysle § 33 ods. 1 písm. d/ ZKV sú z uspokojenia vylúčené mimozmluvné alebo zmluvné sankcie postihujúce majetok úpadcu, ak nárok na ne vznikol, boli uložené alebo prirástli po vyhlásení konkurzu, odvolací súd vyslovil názor, že v danej veci nejde o zmluvné a mimozmluvné sankcie tak, ako to má na mysli ustanovenie § 33 ods. 1 písm. d/ ZKV. Podľa odvolacieho súdu ide o pohľadávku proti podstate, vzniknutú po vyhlásení konkurzu, ktorú treba subsumovať pod náklady spojené s udržiavaním a správou podstaty podľa § 31 ods. 2 ZKV, kde sa jedná najmä o výdavky za dodávku energií, opravy a údržbu majetku podstaty, náhrady za uvoľnenie bytu (odstupné), zaplatenie

zmluvnej pokuty, úrokov z omeškania, poplatkov z omeškania, penále a iné sankcie zo záväzkových vzťahov a pod. Považoval za nesporné, že žalovaná 1/, ako osobitná správkyňa konkurznej podstaty, mala právomoc nakladať s finančnými prostriedkami získanými predajom konkurznej podstaty, a mala taktiež právomoc rozhodovať v rámci svojej činnosti o ich zhodnotení. Žalovaná 1/ vo svojej výpovedi uznala za svoju chybu, že predmetný Štruktúrovaný nadlimitný termínovaný vklad vypovedala predčasne, napriek tomu, že uznesenie o zrušení konkurzu sa nestalo právoplatným a vykonateľným, a teda nebol dôvod na predčasné zrušenie ŠNTV. Z týchto dôvodov odvolací súd na námietku žalovanej 1/ neprihliadol.

Odvolací súd vyhodnotil postup súdu prvého stupňa za správny, keď z vykonaného dokazovania vyvodil vecne a právne správny názor, že konanie žalovanej 1/ spôsobilo škodu na konkurznej podstate úpadcu, pričom toto konanie bolo preukázané a napĺňalo všetky atribúty vyžadované pre posúdenie zodpovednosti za škodu zo strany žalovanej 1/ (porušenie právnej povinnosti - žalovaná 1/ nepostupovala pri vypovedaní ŠNTV s odbornou starostlivosťou tak, ako jej to ukladal § 8 ods. 2 ZKV, vznik škody je následkom porušenia § 8 ods. 2 ZKV vo výške 5 681 092,34 Sk - sankcia za predčasné ukončenie ŠNTV, čo sa prejavilo v sume poukázanej žalovaným 2/ na účet bežného účtu úpadcu vo výške 154 276 180,29 Sk, teda konaním žalovanej 1/ došlo k zníženiu vloženej istiny 159 850 000,-- Sk na 154 276 180,29 Sk, pričom medzi porušením právnej povinnosti žalovanej 1/, aby vykonávala funkciu osobitnej správkyne s odbornou starostlivosťou (§ 8 ods. 2 ZKV) a vznikom škody je príčinná súvislosť a rovnako súdom prvého stupňa bolo preukázané zavinenie žalovanej 1/, ktorá z nedbanlivosti nezhodnotila všetky dôsledky svojho konania). Rovnako posúdil odvolací súd správnym aj postup súdu prvého stupňa, ktorý zohľadnil pri stanovení výšky škody konanie žalovanej 1/, keď táto uzatvorila so žalovaným 2/ dňa 07. 12. 2005 novú confirmáciu, v dôsledku ktorej bola v deň jej splatnosti dňa 07. 12. 2006 na účet úpadcu prevedená suma 157 908 000,-- Sk (dňa 07. 12. 2005 vloženej 154 280 000,-- Sk, ku dňu 07. 12. 2006 nárast o úroky v hodnote 3 624 038,-- Sk), a teda výšku škody na strane žalobcu správne znížil zo sumy 5 681 092,34 Sk, na sumu 2 057 054,34 Sk (68 281,70 Eur).

Odvolací súd vo vzťahu k námietke žalovanej 1/, že súd prvého stupňa náhradu škody primerane neznížil podľa ust. § 450 OZ vzhľadom k jej osobným a majetkovým pomerom uviedol, že súd je povinný podľa tohto ustanovenia prihliadnuť aj na pomery poškodenej osoby, v danom prípade úpadcu, ktorý bol a je dlžníkom viacerých veriteľov, pričom práve finančné prostriedky získané predajom majetku z konkurznej podstaty mali a majú slúžiť na uspokojenie konkurzných veriteľov. Prihliadal pritom na pohľadávky veriteľov, ktoré neboli uspokojené v celom rozsahu, ale len pomerne, na ktorých žalovaná 1/ pri správe finančných prostriedkov nemyslela, keď ŠNTV mohol byť vedený až do dňa splatnosti vkladu, 01. 06. 2007, a to bez predčasnej výpovede. Tiež uviedol, že žalovaná 1/ nezodpovedala, prečo neuzatvorila už 06. 06. 2005 nadlimitný termínovaný vklad, ako to urobila 07. 12. 2005. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Odvolací súd ďalej rozhodoval o odvolaní žalovanej 1/ a napadnutým uznesením zo dňa 20. marca 2014, č. k. 5 Obo 33/2013-537 uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28. 06. 2013, č. k. 34Cbi/31/2009-508, ktorým jej súd prvého stupňa priznal oslobodenie od súdneho poplatku za podané odvolanie, ako vecne správne potvrdil. Žalovaná namietala, že svojou žiadosťou zo dňa 11. 06. 2013 žiadala priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov za celé konanie. Odvolací súd však dospel k názoru, že z predmetnej žiadosti nevyplýva, že by žalovaná 1/ žiadala oslobodenie od súdnych poplatkov pre celé konanie so spätnou platnosťou. Poukázal pritom na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 12. 02. 2008, č. k. 34NcCb/21/2007-135, ktorým jej súd nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Toto rozhodnutie bolo potvrdené aj rozhodnutím odvolacieho súdu zo dňa 25. 06. 2008, č. k. 2 Obo 57/2008. K tvrdeniu žalovanej 1/ o tom, že v napadnutom uznesení nie je uvedené, na ktoré odvolanie sa toto oslobodenie vzťahuje, uviedol, že ho považuje za vykonštruované, nakoľko predmetné uznesenie v záhlaví, aj vo výrokovej časti jasne definuje predmet sporu a spoplatnený úkon a dodal, že v spise sa ďalšie odvolanie žalovanej 1/, ktoré by potvrdzovalo jej námietku o nejasnosti napadnutého uznesenia, nenachádza. Pre úplnosť dodal, že ak súd zistil, že boli splnené podmienky vyžadované v § 138 ods. 1 O. s. p. na oslobodenie žalovanej 1/ od súdnych poplatkov, neznamena to, že tieto boli splnené aj v čase

podania žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov 3. decembra 2007. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 34 NcCb/21/2007-135, ako aj výpis zo živnostenského registra žalovanej 1/, podnikajúcej pod obchodným menom Ing. Oliva Naništová EKOS.

Z týchto dôvodov odvolací súd, dospel k záveru, že rozhodnutím súdu prvého stupňa v predmetnej veci nedošlo k sťaženiu a účinnému prístupu na súd pre žalovanú 1/, a preto napadnuté uznesenie podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Proti vyššie uvedenému rozsudku v jeho potvrdzujúcich výrokoch podala žalovaná 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktoré oprela o ust. § 237 písm. f/ O. s. p. (účinného do 31. 12. 2014) a uviedla, že súd svoje rozhodnutie založil na nesprávnom právnom posúdení, pričom nereagoval na podstatnú námietku žalovanej 1/, a tým sa dopustil vady rozhodnutia takej intenzity, že jej dôsledkom je porušenie práva dovolateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Taktiež uviedla, že prvostupňový súd sa nezaoberal argumentmi žalovanej 1/ o tom, že by nepristúpila k predčasnému ukončeniu vkladu so sankciou, pokiaľ by vedela, že nedošlo k pripísaniu variabilného úroku.

Žalovaná 1/ sa opätovne dovoľáva aplikácie ust. § 33 ods. 1 písm. d/ ZKV a uvádza, že podľa jej názoru odvolací súd vyložil toto ustanovenie v rozpore s jeho účelom a zmyslom, keď vyslovil, že sa nevzťahuje na pohľadávky proti podstate, pričom plnenie, ktorého náhradu požaduje žalobca od žalovanej 1/, posúdil ako pohľadávku proti podstate, ktorá nie je zmluvnou sankciou, ale predstavuje náklady spojené s udržiavaním a správou podstaty.

Dovolaateľka nepovažuje nárok uplatnený žalobcom voči žalovanému 2/ za premlčaný, nakoľko podľa jej názoru súd nesprávne posúdil dĺžku premlčacej doby, keď aplikoval ust. § 107 ods. 1 OZ, namiesto ust. § 397 ObZ. Ďalej má za to, že je zrejmé, že k ujme na majetku žalobcu došlo tým, že si žalovaný 2/ ponechal finančné prostriedky vo výške 5 681 092,34 Sk (188 577,72 Eur), ktorého konanie je v rozpore so zákonom. Podľa dovolateľky, ak žalovaný 2/ vykonal prevod finančných prostriedkov z jedného vkladového účtu na druhý, a zároveň strhol z týchto prostriedkov zmluvnú pokutu len na základe odfaxovanej confirmácie bez predchádzajúceho súhlasu žalovanej 1/, jednalo sa o jeho svojvoľu a plne za takéto konanie zodpovedá, keďže vedel, že ide o prostriedky konkurznej podstaty. Podľa názoru dovolateľky súd nesprávne považoval za škodu už samotný vznik povinnosti zaplatiť sankciu za predčasné ukončenie termínovaného vkladu, čo podľa nej je v rozpore s chápaním škody ako ujmy, ktorá nastala v majetkovej sfére.

Žalovaná 1/ namietla v dovolaní aj tú časť napadnutého rozhodnutia, ktorou bola zaviazaná na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 6% p. a. od 07. 12. 2005 až do zaplatenia, nakoľko súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol, z akého dôvodu má byť zaviazaná na jeho zaplatenie práve od tohto dátumu. Má za to, že do omeškania sa mohla dostať až prvý deň po tom, ako ju žalobca o plnenie požiadal. Poukazuje na to, že s touto námietkou sa súd vôbec nevysporiadal a v odôvodnení svojho rozhodnutia na ňu nereagoval ani odvolací súd.

Vo veci oslobodenia od súdneho poplatku za odvolanie žalovaná 1/ opätovne uviedla, že žiadala priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov na celé konanie. Je toho názoru, že konštatovanie súdu o tom, že z jej žiadosti nie je zrejmé, že žiada o oslobodenie od súdnych poplatkov pre celé konanie, je nedostatočné, a že tak súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutí s touto námietkou žalovanej 1/ nevysporiadali.

Žalobca ani žalovaný 2/ sa k dovolaniu žalovanej nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 O. s. p. najskôr skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa ust. § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa ust. § 237 O. s. p. (účinného do 31. 12. 2014) je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ust. § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v procesnej forme rozsudku, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu, vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu znaky vyššie uvedených rozhodnutí nemá. V prejednávanej veci odvolací súd síce rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil, avšak vo výrokovej časti svojho rozhodnutia prípustnosť dovolania nevyslovil. Rovnako nejde o potvrdenie takého rozsudku prvostupňového súdu, ktorým by súd prvého stupňa vo svojom výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p., vzhľadom na ktorú skutočnosť je nepochybné, že dovolanie žalovanej 1/ v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné nie je.

S prihliadnutím na ust. § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník konania namietala alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. (účinného do 31. 12. 2014). Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia, majúcich za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. (účinného do 31. 12. 2014), možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. vylúčené.

Dovolateľka vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až e/, g/ O. s. p. v dovolaní nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto oprávneného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodíť.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zamerail na otázku opodstatnenosti tvrdenia žalovanej 1/, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

K odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa jej názoru dôjsť tým, súdy nižšieho stupňa napadnuté rozhodnutie nedostatočne odôvodnili.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej dohovor) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (napr. II ÚS 383/06).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. Apríla 1993, séria A. č.254-B, s.49, § 30).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a výstižne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdov, pričom odôvodnenie je zároveň aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvôľou súdnej moci. Odôvodnenie rozsudku by malo účastníkom konania dovoľovať posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej.

Ust. § 157 ods. 2 O. s. p. sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Avšak aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí účastníkov konania jednoznačne presvedčiť o správnosti záverov súdu a rovnako v prípade kontroly správnosti rozhodnutia musí odôvodnenie rozsudku slúžiť na objasnenie dôvodov konkrétneho rozhodnutia súdu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Podľa dovolateľky je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, keď zmluvnú pokutu nesprávne zaradil medzi pohľadávky proti podstate, nesprávne vyvodil zodpovednosť žalovanej 1/ za vzniknutú škodu, pričom rozhodnutie vo výroku o úroku z omeškania čo do splatnosti pohľadávky vôbec neodôvodnil.

Dovolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu zistil, že v časti istiny pohľadávky nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., tak z formálneho, ako aj obsahového hľadiska, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, jednotlivé časti odôvodnenia a ich obsahová (materiálna) náplň zakladá v súhrne jeho zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Odvolací súd jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobe voči žalovanej 1/ bolo sčasti vyhovené. Primerane vysvetlil dôvody zmluvnej pokuty ako pohľadávky proti podstate a jednotlivé predpoklady zodpovednosti žalovanej 1/ za vzniknutú škodu. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku v časti jeho potvrdzujúceho výroku v istine pohľadávky spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej 1/.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovanej 1/ proti rozsudku odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku v istine pohľadávky nemožno vyvodíť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Podľa § 563 Obč. zák., ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadala.

Čas splnenia (splatnosť) môže byť podľa povahy dlhu stanovený dohodou alebo právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí. Typickým nárokom, u ktorého nebýva čas splnenia predmetom dohody a ani nie je stanovený v Občianskom zákonníku, je nárok na náhradu škody. V takomto prípade právo určiť čas splnenia patrí veriteľovi (poškodenému). Splatnosť záväzku nastáva nasledujúci deň po dni, keď bol dlžník vyzvaný veriteľom k plneniu.

Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalovaná 1/ spôsobila predčasným ukončením štruktúrovaného nadlimitného termínovaného vkladu škodu, z ktorého dôvodu ju zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 68 281,70 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 6% p. a. od 07. 12. 2005 do zaplatenia.

V odvolaní proti rozsudku žalovaná 1/ namietala aj nedostatok odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vo výroku o príslušenstve pohľadávky, ako i jeho nesprávne právne posúdenie.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti potvrdil, bez toho, aby sa s námietkou žalovanej 1/ právne relevantným spôsobom skutkovo a právne vysporiadal. Vychádzajúc z vyššie uvedených aspektov, dospel tak dovolací súd k záveru, že právo žalovanej 1/ na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v danom prípade porušené bolo.

Keď sa konajúci súd rozhodujúci o opravnom prostriedku sťažovateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne, alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základné právo na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 44/2011).

Nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, majúca za následok jeho nepresvedčivosť, je vadou konania, ktorou sa v zmysle uvedeného odníma účastníkovi možnosť riadne konať pred súdom. So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu v časti jeho potvrdzujúceho výroku čo do povinnosti žalovanej 1/ zaplatiť úrok z omeškania vo výške 6% p. a. od 7.

decembra 2005 do zaplataenia podľa ust. § 243b ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Podľa ust. § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ .

Podľa ust. § 239 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom do 31. 12. 2014 je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolateľka dovolaním napadla aj rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa priznal žalovanej 1/ oslobodenie od súdneho poplatku za podané odvolanie.

Pretože svojou povahou rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti je uznesením, dovolací súd skúmal prípustnosť podaného dovolania v zmysle ust. § 239 O. s. p. a dospel k záveru, že jeho procesná prípustnosť v zmysle tohto ustanovenia nie je daná, nakoľko nejde o žiadne z uznesení, u ktorých zákon dovolanie v tomto ustanovení pripúšťa.

Podľa dovolateľky rozhodnutiami súdov o jej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Má za to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné, pretože nie je z neho zrejmé, prečo priznal žalovanej 1/ oslobodenie od súdneho poplatku iba na časť konania, hoci žiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov na celé konanie. Posúdenie jej žiadosti odvolacím súdom považuje za nesprávne, ktoré je v rozpore s obsahom procesného úkonu vykonaného žalovanou 1/.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia žalovanej 1/, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, keďže dospel k záveru, že z obsahu podania žalovanej 1/ vyplýva, že nežiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov so spätnou účinnosťou.

Z obsahu spisu vyplýva, že právoplatným rozhodnutím súdu prvého stupňa č. k. 34NcCb/21/2007 zo dňa 12. 02. 2008 súd žalovanej 1/ oslobodenie od súdneho poplatku nepriznal.

Uznesením sp. zn. 34Cbi/31/2009-Pú-480 z 15.marca 2013 súd prvého stupňa vyrubil žalovanej 1/ súdny poplatok za podané odvolanie.

Podaním, doručeným súdu prvého stupňa dňa 11. júna 2013, žalovaná 1/ podala odvolanie proti uzneseniu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie a súčasne podala aj žiadosť o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, z obsahu ktorej žiadosti okrem iného vyplýva, že žalovaná 1/ žiada o oslobodenie od súdnych poplatkov, pretože nemá prostriedky na zaplataenie súdneho poplatku vo vyrubenej výške, čo potvrdzuje aj výsledok fakticky neúspešného vymáhania súdneho poplatku za odpor.

Pokiaľ súd prvého stupňa rozhodol o priznaní oslobodenia od súdneho poplatku za podané odvolanie,

pretože t. č. žalovaná 1/ spĺňa podmienky pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, rozhodol tak v súlade s podanou žiadosťou žalovanej 1/. Na základe uvedeného nemožno považovať ani za nesprávne posúdenie žiadosti žalovanej 1/ odvolacím súdom, a to, že zo žiadosti nevyplyva, že žiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov pre celé konanie so spätnou účinnosťou.

V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na ust. § 138 ods. 1 veta druhá O. s. p., v zmysle ktorého ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovanej 1/ proti napadnutému uzneseniu nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania v zmysle § 243d ods. 1 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.